

T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ DENETİMİ PLANLAMASI VE EKONOMİSİ BİLİM DALI
TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROJESİ

BİLİM VE SANAT MERKEZİ YÖNETİCİLERİNDEN BEKLENEN
LİDERLİK DAVRANIŞLARI
(DENİZLİ İLİ PAMUKKALE İLÇESİ ÖRNEĞİ)

Hurşit ÇALIŞKAN

DANIŞMAN
Prof. Dr. Abdurrahman TANRIÖĞEN

DENİZLİ
EKİM 2017

İÇİNDEKİLER

TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROJE ONAY SAYFASI.....	iv
TEŞEKKÜR	v
BİLİMSEL ETİK	vi
ÖZET	vii
ABSTRACT.....	viii
İÇİNDEKİLER.....	ix
TABLO DİZİNİ	x

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

1. PROBLEM.....	1
1.1. PROBLEM DURUMU	1
1.2. PROBLEM CÜMLESİ	4
1.2.1. Alt Problemler.....	4
1.2.2. Araştırmanın Amacı.....	4
1.2.3. Araştırmanın Önemi.....	5
1.2.4. Araştırmanın Sayıltıları	5
1.2.5. Araştırmanın Sınırlılıkları	5
1.2.6. Tanımlar.....	5

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. ÖZEL YETENEKLİ KAVRAMI.....	7
2.2. BİLİM SANAT MERKEZİ EĞİTİMİ VE TARİHCESİ	10
2.2.1.Özel Yetenekliler Eğitiminin Türkiye'deki Tarihçesi.....	11
2.3.BİLİM SANAT MERKEZİ KURUMLARININ YERİ VE ÖNEMİ	13
2.3.1. Bilim ve Sanat Merkezleri (BİLSEM).....	15
2.3.2.Öğrenci Seçimi	15
2.3.3. Öğretmenlerin Önemi ve Seçimi.....	16
2.3.4. Bilim ve Sanat Merkezlerinde Yönetici ve Önemi	16
2.6. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	17

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

3.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ.....	19
3.2. EVREN /ÖRNEKLEM.....	20
3.3. ÖRNEKLEM	20
3.4. VERİLERİN ÇÖZÜMLENMESİ VE YORUMLANMASI	22
3.5. TEMALARIN YORUMLANMASI.....	25

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

4.1. SONUÇLAR	29
4.2. ÖNERİLER	31
4.2.1. Uygulayıcılar İçin Öneriler	31
4.2.2. Araştırmalar İçin Öneriler	32
KAYNAKÇA	33
EKLER	37
ÖZGEÇMİŞ.....	39

TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROJE ONAY FORMU

Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, eğitim Yönetimi Denetimi Planlaması ve Ekonomisi Bilim Dalı öğrencisi Hurşit ÇALIŞKAN tarafından hazırlanan “Bilim Ve Sanat Merkezi Yöneticilerinden Beklenen Liderlik Davranışları (Denizli ili Pamukkale İlçesi Örneği)” başlıklı Tezsiz Yüksek Lisans Projesi tarafımdan okunmuş, kapsamı ve niteliği açısından Tezsiz Yüksek Lisans Projesi olarak kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Abdurrahman TANRIÖĞEN
Danışman

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun
20.../10/2017 tarih ve ...35/11.....sayılı kararıyla onaylanmıştır.

Prof. Dr. Şükran TOK

Enstitü Müdürü

TEŞEKKÜR

Proje çalışmamın planlanma, araştırma, yürütülme ve oluşumunda ilgi ve desteğini esirgemeyen, engin bilgi ve tecrübelerinden yararlandığım, yönlendirme ve bilgilendirmeleriyle çalışmamı bilimsel temeller ışığında şekillendiren hocam ve danışmanım Sayın Prof. Dr.Abdurrahman TANRIÖĞEN'e

Yüksek lisansa başladığım günden bugüne kadar her konuda yardımlarını esirgemeyen değerli müdür yardımcım Bahar Çağrı ŞAN'a,

Yüksek lisans eğitimim boyunca bilgilerinden istifade ettiğim bütün hocalarıma,

Anket formunu uygulamamda bana yardımcı olan BİLSEM öğretmenlerine,

Yüksek Lisans Eğitimim boyunca, ihmal ettiğim sevgili eşim Fahriye Çalışkan'a çocuklarım; Emine Şeyma ve Ali Kemal'e

Teşekkür ederim.

Hurşit ÇALIŞKAN

ETİK SAYFA

Bu projenin tasarlanması, hazırlanması, yürütülmesi, araştırmanın yapılması ve bulguların çözümünde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle uyulduğunu; bu çalışmanın doğrudan birincil ürünü olmayan bulguların, verilerin ve materyallerin bilimsel etiğe uygun olarak kaynak gösterildiğini ve alıntı yapılan çalışmalara atfedildiğini beyan ederim.

İmza:

Öğrenci Adı Soyadı: Hurşit ÇALIŞKAN

ÖZET

BİLİM VE SANAT MERKEZİ YÖNETİCİLERİNDEN BEKLENEN LİDERLİK DAVRANIŞLARI

(DENİZLİ İLİ PAMUKKALE İLÇESİ ÖRNEĞİ)

ÇALIŞKAN, Hürşit

Tezsiz Yüksek Lisans Projesi, Eğitim Bilimleri ABD eğitim Yönetimi Denetimi
Planlaması ve Ekonomisi Bilim Dalı

Proje Danışmanı: Prof. Dr. Abdurrahman TANRIÖĞEN

Ekim 2017, 39 Sayfa

Bu araştırmanın amacı Bilim ve Sanat Merkezi yöneticilerinden beklenen liderlik davranışlarına ilişkin öğretmenlerin görüşleri alınmıştır. Bu görüşler doğrultusunda kurumun vizyonu, misyonu ve eğitsel amaçları, öğretmenlerin gelişimi, öğrencilerin başarısı, bilimsel projelere ve olimpiyatlara katılmadaki etkinliği, kurumun fiziki şartlarının iyileştirilmesi, sosyal aktivitelere katılım konuları irdelenerek bu konularda okul yöneticisinin etkisi araştırılmıştır. Araştırmada “nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması modeli” kullanılmıştır. Bu araştırmada, Denizli ilinde merkezde bulunan Nezihe-Derya Baltalı Bilim Sanat Merkezinde görev yapan okul yöneticisinden beklenen liderlik davranışlarına ilişkin görüşler aynı kurumda görev yapan ondokuz öğretmene anket uygulanarak belirlenmeye çalışılmıştır.

Araştırma sonucunda bilim sanat yöneticilerinin uzman gücünü daha fazla kullanarak, demokratik, çevreyle uyum halinde, projelere ve bilimsel aktivitelere yönlendirici bir lider olmasını isteniyor.

Anahtar Kelimeler: Üstün Yetenekli öğrenci, Bilim ve sanat Merkezi, Yönetici

ABSTRACT**NON-THESIS MASTER PROGRAM****INSTITUTE OF EDUCATIONAL SCIENCES, EDUCATION
ADMINISTRATION, SUPERVISION, PLANNING AND ECONOMICS
PROGRAM****Project Consultant: Prof. Dr. Abdurrahman TANRIÖĞEN****September 2017, 39 Page**

The purpose of this research is to receive teachers' views on the leadership behaviors expected from the School manager of Science and Arts Center. In line with these views, the effects of the school administrator on these issues are examined by examining the institution's vision, mission and educational goals, the development of the teachers, the success of the students, the effectiveness of participating in scientific projects and the Olympics, improving the physical conditions of the institution and participating in social activities. "Survey model of qualitative research methods" is used in the research. In this research, opinions about leadership behaviors expected from the school administrator working at Nezihe-Derya Baltalı Science Art Center in Denizli province are tried to be determined by applying questionnaires of nineteen teachers working in the same institution.

As a result of the research, science and arts center school managers are asked to be a leader that uses more of their expertise and guides them to projects and scientific activities in a democratic, harmonious manner.

Keywords: Gifted Students, Science and Arts Center , School Manager

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

Araştırmanın bu bölümünde, problem durumu, problem cümlesi, alt problemler, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi, sayılılar, sınırlılıklar ve araştırmada sıkça kullanılan tanımlar yer almaktadır.

1.1 Problem Durumu

Eğitim, insana dönük bir hizmet; okul, eğitim hizmetini üreten bir örgüt ve yapı; eğitim ve okul yönetimi de uygulamalı ve disiplinler arası insani bir çalışma alanı olarak tanımlanır(Şişman,2010). Okul yönetimi, okulun amaçlarını gerçekleştirmek için başkalarıyla birlikte çalışma ve iş yapabilme sürecidir. Bir başka ifadeyle okul müdürleri, görev yaptıkları okulların amaçlarını gerçekleştirmek ve okulun etkililiğini en üst düzeye çıkarmak için çaba harcayan, okulun gelişimi için gerekli kaynakları sağlamaya çalışan, çalışanları geliştirmeye yönelik faaliyetler düzenleyen lider kişilerdir. Okul müdürleri, okulların gelişim ve iyileştirme sürecinde anahtar bir rol oynamaktadır. Bu anlamda çeşitli uzmanlar arasında bir katalizör ve koordinatör olma durumundadır. Katalizör ve koordinatör olmak için okul yöneticisinin hem insan ilişkilerinde hem de yönetim anlamında gerekli kuramsal bilgilere sahip olması ve bunları uygulamaya geçirmesi gerektiği söylenebilir (Turan, Yıldırım ve Aydoğdu, 2012: 64).

Türk Milli Eğitim Sistemi iki ana bölümden oluşur. Bunlardan birisi yaygın eğitim diğeri örgün eğitimidir. Örgün eğitim, öğrencilerin okullarda öğretmenler tarafından sınıf ortamlarında eğitim yapıldığı bir sistemdir. Bu okulların en önemli unsurları kuşkusuz öğretmen ve öğrencilerdir. Ancak okul yöneticilerinin de eğitim ve öğretimdeki rolü azımsanamaz çünkü, bir yönetici bir kurumu tek başına zirveye taşıyamaz belki ama, tek başına amaçlarını gerçekleştiremez hale getirebilir.

Bilim ve teknolojide meydana gelen hızlı gelişmeler, insanların ihtiyaç ve beklentilerinin değişmesine ve konusu insan olan tüm örgütlerin bu değişimler doğrultusunda yeniden gözden geçirilmelerine neden olmuştur. Türk Eğitim Sisteminde de böyle bir dönüşüm ihtiyacı hissedilmeye başlanmıştır. 2000’li yıllarda sistemin hedefi

cumhuriyetin başlangıcında ortaya konup gerçekleştirilmiş olan okur yazar nüfusu artırmak değil, değişimin hızını kavramış ve değişen koşullara kolayca uyum sağlayabilen, bunun ötesinde böyle bir dönüşümün liderliğini yapabilecek düzeyde gençler yetiştirmek olmalıdır.

Eğitim sistemindeki temel sıkıntılardan biri, bilimde ve teknolojiye meydana gelen gelişmelerdir. Bu sıkıntıyı daha da attıran ise eğitim sisteminin henüz sanayi devrimine geçişin gereklerini yerine getiremeden bilgi toplumunun zorunlulukları ile karşı karşıya kalmasıdır. Bu açıdan bakıldığında, eğitim liderlerine çok büyük sorumluluklar düşmektedir. Bardwick, böyle zamanları mevcut değerlerin geçerli olduğu, her şeyin aşağı yukarı yolunda gittiği normal zamanlardan ayırarak her iki durumun farklı liderlik gerektirdiğini savunmaktadır. Mevcut değerlerin geçerli olduğu ve geleceğin rahatça kestirilebildiği dönemlerde “yönetici” nin yeterli olacağını; eski değerlerin geçerliliğini yitirip yeni değerlerin geliştiği ve geleceğin pek kestirilemediği dönemlerde ise savaş zamanı liderliğe ihtiyaç duyulacağını ifade etmektedir. Türk Eğitim Sistemi'nin içinde bulunduğu durum, Bardwick'in betimlediği savaş liderlerinin içinden çıkabileceği bir durumdur. Eğitimin amacı, okulun yapı ve örgütlenme şekli ve okulun yetiştireceği insan profili köklü değişimlere uğramıştır. Sayılan alanlarda yeni değerler yükselmektedir. Eğitim sisteminin bu değişimi başarması, sınıftaki öğretmenden, okul yöneticisine ve bakanlık bürokratına kadar her kademedekilerin bir dönüşüm liderliği yapabilmesine bağlıdır(Özden,1999)

31.05.2006 tarihli ve 26184 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği’ne göre Bilim Sanat merkezlerinin kuruluş amaçları;

- a) Atatürk ilke ve inkılaplarını benimseyen; ailesini, vatanını, milletini seven, ülkesine karşı görev ve sorumluluklarını bilen, bunları davranış hâline getirmiş bireyler olarak yetiştirilmesi,
- b) Ülkesinin millî, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip; lider, yapıcı, yaratıcı ve ülke kalkınmasına katkıda bulunan bireyler olarak yetiştirilip geliştirilmesi,
- c) Bilimsel düşünce ve davranışlarla estetik değerleri birleştiren, üretken, sorun çözen, kendini gerçekleştirmiş bireyler olarak yetişmeleri, yetenekleri ve yaratıcılıklarını erken yaşta fark ederek en üst düzeyde kullanmaları,
- ç) Öğrencilerin yaratıcı düşünce, keşif, icat, sosyal ilişkilerde başarı, inovasyon, liderlik, iletişim ve sanatsal beceriler kazanmaları,

d) Özel yetenekleri doğrultusunda bilimsel çalışma disiplini kazanmaları, disiplinler arası düşünme, sorunları çözme, belirlenen ihtiyaçları karşılamaya yönelik projeler gerçekleştirmektedir.

1.2. Problem Cümlesi

Bilim ve Sanat Merkezi yöneticilerinden beklenen liderlik davranışları nelerdir?

1.2.1. Alt Problemler

1. Bilim ve Sanat Merkezi Yöneticilerinin kurumun vizyonu, misyonu ve eğitsel amaçları gerçekleştirmede katkısı nasıl olmalıdır?
2. Bilim ve Sanat Merkezi Yöneticileri, öğretmenlerin gelişimi için ne gibi çalışmalar yapmalıdır?
3. Bilim ve Sanat Merkezi Yöneticilerinin kurumun işleyişindeki kanun, yönetmelik, tüzük gibi uygulamalarda bilgi ve yeteneği nasıl olmalıdır?
4. Bilim ve Sanat Merkezi Yöneticilerinin liderlikte güç kullanımı (ödül gücü, zorlayıcı güç, yasal güç, uzmanlık gücü, karizmatik güç) sizce nasıl olmalıdır?
5. Bilim ve Sanat Merkezi Yöneticilerinin sizce demokratik kurallara uyumu nasıl olmalıdır?
6. Bilim ve Sanat Merkezi Yöneticilerinin öğrencilerin başarısı için ne gibi çalışmalar yapmalıdır?
7. Bilim ve Sanat Merkezi Yöneticilerinin Bilimsel projelere ve olimpiyatlara katılmadaki etkinliği nasıl olmalıdır?
8. Bilim ve Sanat Merkezi Yöneticilerinin kurumun fiziki şartlarının iyileştirilmesi için neler yapmalıdır?
9. Bilim ve Sanat Merkezi Yöneticilerinin sosyal aktivitelere katılımı sizce nasıl olmalıdır?
10. Bilim ve Sanat Merkezi Yöneticilerinin veliler ve çevreyle ilişkileri nasıl olmalıdır?

1.2.2. Araştırmanın Amacı

Öğrencilerin yaratıcı düşünce, keşif, icat, sosyal ilişkilerde başarı, inovasyon, liderlik, iletişim ve sanatsal beceriler kazanmaları ve özel yetenekleri doğrultusunda bilimsel çalışma disiplini kazanmaları, disiplinler arası düşünme, sorunları çözmeye, belirlenen ihtiyaçları karşılamaya yönelik projeler gerçekleştirmeyi amaçlayan bilim ve sanat merkezlerindeki yöneticilerinden beklenen liderlik davranışlarını belirlemek ve bu doğrultuda yapılacak çalışmaları belirlemektir.

1.2.3. Araştırmanın Önemi

Bu araştırma ile Bilim ve Sanat Merkezi yöneticilerinden beklenen liderlik davranışlarına ilişkin öğretmenlerin görüşleri alınmıştır. Bu görüşler doğrultusunda kurumun vizyonu, misyonu ve eğitsel amaçları, öğretmenlerin gelişimi , öğrencilerin başarısı, bilimsel projelere ve olimpiyatlara katılmadaki etkinliği, kurumun fiziki şartlarının iyileştirilmesi, sosyal aktivitelere katılım konuları irdelenerek bu konularda okul yöneticisinin etkisi araştırılmıştır.

1.2.4. Araştırmanın Sayıtları

Araştırmamızın planlanıp yürütülmesinde aşağıdaki sayıtlardan hareket edilmiştir. Bunlar;

- 1.Anketi bilim sanat öğretmenleri gönüllü olarak doldurmuşlardır.
- 2.Araştırmaya katılan bilim sanat öğretmenleri, sorulara samimi ve güvenilir cevaplar vermişlerdir.

1.2.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma, Denizli ilinin Pamukkale ilçesindeki, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Nezihe-Derya Baltalı Bilim Sanat merkezinde çalışan öğretmen anketi ile sınırlıdır.

Araştırmanın verileri kullanılan açık uçlu anket soruları ile sınırlıdır.

1.2.6. Tanımlar

Bilim ve Sanat Merkezleri: Okul öncesi eğitim, ilkokul, ortaokul ve lise çağındaki özel yetenekli öğrencilerin (resim, müzik ve genel zihinsel yetenek) örgün eğitim kurumlarındaki eğitimlerini aksatmayacak şekilde bireysel yeteneklerinin farkında olmalarını ve kapasitelerini geliştirerek en üst düzeyde kullanmalarını sağlamak amacıyla açılmış olan bağımsız özel eğitim kurumlarıdır.

Üstün veya Özel Yetenekli Çocuk: Özel akademik alanlarda veya zekâ, yaratıcılık, sanat ve liderlik kapasitesi yönüyle yaşıtlarına göre yüksek düzeyde performans gösteren ve bu tür yeteneklerini geliştirmek için okul tarafından sağlanamayan hizmet veya faaliyetlere gereksinim duyan çocuktur.

Liderlik: Bir grup insanı belirli amaçlar etrafında toplayabilme ve bu amaçları gerçekleştirmek için onları harekete geçirme yetenek ve bilgilerinin toplamıdır (Eren, 2000:411).

Lider: Örgütlerde insanların gayretlerini, belirlenen amaçları gerçekleştirmek üzere birleştiren, harekete geçiren ve etkili biçimde yöneten kişidir (Barutçugil, 2002:265).

Yönetim: Ortak amaçlara varmak isteyen bir grup insanın işbirliği içinde düzenli ve bilinçli çaba göstermeleridir (Sabuncuoğlu, 1997:18).

Yönetici: Her kademedeki eğitim kurumunda görev yapan, yazılı veya mülakat sınav sonucuna göre atanan okul müdürüdür.

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde özel yetenek kavramı, bilim sanat merkezlerinin dünyadaki ve ülkemizdeki tarihçesi, bilim sanat okullarına öğrenci, öğretmen ve yönetici atama süreçleri ve ilgili araştırmalar verilmiştir.

2.1.Özel Yetenekli Kavramı

Çocuklardaki özel yeteneğin erken fark edilmesi ve bunun geliştirilmesine olanak tanınması, özellikle eğitimciler için son derece önemli ancak bir o kadar da zordur (Wine-Brenner, 1992).

Özel yetenekli çocukların erken dönemlerinde gözlenen özellikler:

- Bebeklikte olağan dışı ataklık
- Uzun dikkat süresi
- Geniş hayal ve imgeleme gücü
- Uykuya daha az ihtiyaç duyma, enerjik olma
- Gelişimsel dönüm noktalarına daha hızlı ilerleme
- Keskin gözlem yapma
- Aşırı merak duyma
- Güçlü bellek
- Erken ve olağanüstü dil gelişimi
- Hızlı öğrenme yeteneği
- Aşırı duyarlılık
- Akıl yürütme ve problem çözme becerisi
- Mükemmelliyetçilik
- Sayılar, bulmacalar ve yap-bozlar ile oyun becerisini geliştirme
- Kitaplara aşırı ilgi duyma
- Soru sorma
- İlgi alanının oldukça geniş olması
- Gelişmiş mizah duygusu
- Eleştirel düşünebilme
- İcatlar yapabilme

- Aynı anda birkaç işi yapabilme, yoğunlaşabilme
- Yaratıcılık (Jackson & Klein, 1997).

Bu özelliklerin bir kısmında yaşlılarından ileri gelişim özellikleri sergileyen özel yetenekli öğrenci, bu yeteneğinin beslenmesini sağlayacak ortama doğal olarak ihtiyaç duymaktadır. Günümüzde özel zekâlı ve özel yetenekli kavramları birbirinden farklı düşünülmemekte ve birbirlerinin yerine kullanılmaktadır. Bu anlayış yanlış olmamakla birlikte bazı noktalarda eksiklik taşımaktadır. Şöyle ki:

Özel yeteneklilik kavramı, özel zekâyı içerisinde barındırırken; özel zekâ kavramı, sadece zekâ testlerinden 130 ve üzeri puan dilimini kapsamaktadır. Özel yetenekliliğin, zekâ bölümünün (IQ) 130 ve üzeri olmasından baksa aşağıdaki kavramları da içerdiği belirtilmiştir (Uzun, 2004).

- Ortalamanın özel yeteneklide yetenek düzeyi
- Yüksek düzeyde görev sorumluluğu
- Yüksek düzeyde yaratıcılık
- İleri düzeyde motivasyon

Feldhusen ve Kolloff (1986)'a göre ise özel yetenek; özel beceri, genel beceri, kendilik kavramı ve motivasyonun bileşkesidir. Mönks (1992) bunlara, arkadaşlara karşı yakınlık, yaşam olaylarına karşı yoğun ilgi ve ileri derece düşünme becerilerini de eklemiştir. Marlond raporunda ise özel yetenekliliği bir ya da birkaç alanda yüksek performans ve başarı göstermek şeklinde tanımlanmış, bu alanlar da şu şekilde ayrılmıştır (Akt. Ersoy ve Avcı, 2001);

- Genel zihinsel yetenek
- Özel akademik yetenek
- Yaratıcı ya da üretici düşünce yeteneği
- Liderlik yeteneği
- Görsel ve gösteri sanatlarında yetenek
- Psikomotor yetenek

Ülkemizde, özel yeteneklilerin eğitimi amacıyla kurulan, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı olarak çalışan Bilim ve Sanat Merkezleri yönergesine göre özel yetenekliliğin tanımı şöyledir: “Zekâ, yaratıcılık, sanat, liderlik kapasitesi veya özel akademik alanlarda yaşlarına göre yüksek düzeyde performans gösterdiği uzmanlar tarafından belirlenen çocuk/öğrencilerdir.” (MEB, Bilim ve Sanat Merkezleri Yönergesi, 2007). Burada da görüldüğü üzere özel yetenek kavramı zekâyı içerdiği gibi zekâdan başka etmenleri de içerisinde barındıran, daha geniş kapsamlı bir terimdir. Başlangıçta kolay gözlenebilir, sınırlı sayıda özelliğin sınıflaması olarak tanımlanan özel yetenek giderek daha çok boyutu içeren, daha geniş bir kapsama yayılan, dinamik bir tanıma dönüşmüştür. Yukarıda belirtilen tanımlardan da anlaşılacağı üzere özel yetenek, yalnızca bazı kişilerde görülen bir özellik değil, düzeyi ne olursa olsun, tüm insanlarda gözlenen özelliklerin varoluş derecesindeki, görülme sıklığındaki, ortaya çıkış zamanındaki ve bir araya gelişindeki özgünlükten kaynaklanan bir özelliktir.

2.2. Bilim Sanat Merkezi Eğitimi ve Tarihçesi

Özel yeteneklilerle ilgili eğitim faaliyetlerinin başlangıcı antik çağda Eflatun'a kadar götürülebilir. Eflatun, yaklaşık iki bin üç yüz yıl önce kaleme aldığı “Ülküsel Devlet” adlı eserinde özel yetenekli bireyleri eken yasta seçerek bilim, felsefe ve meta fizik konularında yetiştirilmeleri gerektiğini savunmuştur. Eserinde özel yeteneklileri “altın çocuklar” olarak adlandırmış ve eğitim kurumlarının birinci hedefinin devleti yönetecek olan özel yeteneklilerin adım adım seçilip yetiştirilmesi olduğunu belirtir. Eflatun'a göre böyle kişilerin zengin ya da fakir olmasının önemi yoktur. Önemli olan yüksek ahlak ve bilgeliğe sahip kişilerin yönetime gelmesidir. Eflatun en etkili ve yeterli bulduğu devlet biçimini açıklamaya çalışmış, öte yandan da bu devleti gerçekleştireceklerini düşündüğü “Yönetici Filozofların” nasıl eğitilmelerini gerektiğini ayrıntılı olarak belirtmiştir. Avrupa'da gelişme döneminde Eflâton'un görüşlerinden yararlanmıştır. 17.yüzyılda Comenius, 18. yüzyılda Thomas Jefferson özel yetenekli çocukların eğitimi konusunda önerilerde bulunmuşlardır. İngiltere, Fransa, Almanya gibi Avrupa ülkelerinde “Lyceé, Gimnasium ve Gramar School” adlı okullar açılmıştır ve Avrupa'da o dönemlerde bu okullardan faydalanabilecek kesim soylu ve ekonomik açıdan uygun olan ailelerin çocuklarıdır. Latince, Grekçe, matematik, geometri, astronomi ve güzel sanatların verildiği bu okullarda başarısız olanlar okuldan ayrılırlardı. 20. Yüzyıl Avrupa'sında “Lyceé, Gimnasium ve Gramar School” uygulamalarının devam etmesi bize özel yeteneklere yönelik eğitim-öğretim uygulamalarının devamını göstermektedir. Günümüzde ise bu eğitim kuruluşlarına herhangi bir sınıfsal ayırım gözetmeksizin başarılı olan her çocuk devam edebilmektedir (Ataman, 1982).

Dünyadaki bazı ülkeler özel yetenekliler eğitimi konusuna çok büyük önem vermekte hatta ulusal öncelik haline getirmiş durumdadır. Özel yetenekliler eğitimine yönelik asıl çalışmalar XX. yy baslarından itibaren yapılan denemelerle başlamıştır. Bu konuda öncülük Almanya ve ABD'de olmuştur.. Özel yetenekliler eğitiminin en çok tartışıldığı, kuramların, modellerin geliştirildiği yerel, eyalet ve federal düzeyde birçok uygulamanın gerçekleştirildiği ülkeler ABD ve Kanada'dır. Avrupa'da özel yeteneklilerin eğitimi Amerika'ya kıyasla daha yavaş ve daha az deneysel biçimde gelişmektedir. İsveç, Norveç ve Danimarka'da özel yetenekliler için ayrı okul ve programlar yoktur; ancak özel yetenekliler de tüm öteki özel eğitim gerektiren öğrenciler gibi ihtiyaç duydukları farklı eğitimi, genel öğretim içinde rahatlıkla alabilmektedir (Akarsu, 2001).

İsrail, Rusya (SSCB), ABD, Çin son yıllarda yüksek zeka ve mucitlik testleri geliştirerek bu testlerle toplumlarını sistematik olarak taramış ve özel yeteneklilerin eğitimi için özel okullar ve üniversiteler yapmış veya görevlendirilmiştir. (Durum Tespit Komisyonu Ön Raporu, 2004, 46). İspanya, Portekiz, İtalya gibi ülkelerde özel yeteneklilerle ilgili araştırma ve uygulamalar yok denecek kadar azdır (Freeman, 1992 Akt: Akarsu, 2001). Benzer bir sınırlı etkinlik Fransa ve Belçika için de söz konusudur. Doğu Avrupa ülkelerinde 1990 öncesinde tıpkı SSCB’de olduğu gibi, özellikle matematik, fizik, kimya, biyoloji ve informatik alanlarında özel yetenekliler için özel lise düzeyinde okulların yanı sıra, dil, güzel sanatlar ve spor dallarında çeşitli yaş gruplarının özel olarak eğitildiği kurumlar mevcuttu. Bu okullar varlıklarını büyük ölçüde sürdürmektedir (Akarsu, 2001).

2.2.1.Özel Yetenekliler Eğitiminin Türkiye’deki Tarihçesi

Özel yetenekliler eğitiminin tarihinde ülkemizin ayrı bir yeri vardır. Özel yetenekli çocukların eğitimi alanında ülkemizde bugüne kadar yapılan çalışmalar incelendiğinde, özel yetenekli çocukların eğitiminin tarihsel gelişimi, cumhuriyet öncesinde ve sonrasında olmak üzere temel olarak iki döneme ayrılabilir.

Türk tarihinde özel yetenekliler konusuna bakıldığında, cumhuriyet öncesi dönemde Enderun okulu karsımıza çıkmaktadır. Dünyanın belki de ilk sistemli ve en uzun süreli özel yetenekliler eğitimini Osmanlı İmparatorluğu Enderun okuluyla gerçekleştirmiştir (Akarsu, 2001).

Enderun, “Osmanlılarda idari ve askeri kadronun yetiştirilmesi için teşkil edilen saray eğitim kurumu” olarak tanımlanabilir. Osmanlı Devletinde XV. Yüzyıl ortalarından itibaren medrese dışında en önemli resmi eğitim kurumu Enderun mektebi olmuştur. II. Murat döneminde kurulup, Fatih Sultan Mehmet döneminde geliştirilen saray okulu Enderun, özellikle yükselme döneminde imparatorluğun üst düzey yönetiminin ve idari mekanizmasının islemesini sağlayacak yöneticileri yetiştirmeye yönelik bir kurumdur. Enderun’un Eğitim programları medreselerden farklıdır. Enderun'a alınacak öğrencilerde temel esas devşirme usulüyle daha çok Balkanlar’daki Hıristiyan ailelerden toplanarak gelen acemi oğlanlar içinde en zeki, güzel ve yetenekli görülenlerin saraya alınıp, Enderun’daki acemi oğlanlar koğuşuna yerleştirilmesi ve en basitten başlayarak çeşitli hizmetlerde görevlendirilmesi ve eğitilmesiydi.

Osmanlı Devleti döneminde Enderun mektepleriyle başlatılmış olan bu uygulama daha sonra Cumhuriyet döneminde 1948 yılında İdil Biret Suna Kan Yasası olarak özel yeteneklilerin eğitimini yasal güvence altına almada yine diğer ülkelere örnek oluşturacak bir düzenleme haline gelmiştir. Söz konusu yasa, 1956'da 6660 Sayılı "Müzik ve Plastik Sanatlarda Olağanüstü Yetenek gösteren Çocuklar Hakkında Kanun" olarak yürürlüğe konmuştur. Bu kanun halen yürürlüktedir.

2.3.Bilim Sanat Merkezi Kurumlarının Yeri ve Önemi

Eğitim, birey için ömür boyu devam eden bir süreçtir. Bu süreç ne denli yoğun, anlamlı ve kaliteli yaşanırsa; bireyin ve onun yaşadığı toplumun mutluluğu, başarısı, aynı zamanda geleceğe olan güveni de o oranda artar. Bu gerçek, bütün tarih için geçerliydi. BİLGİ ve İLETİŞİM Çağı olarak adlandırılan yaşadığımız çağda ise, insan olarak var olabilmemizin ve toplumsal ilerlememizin tek koşulu olmuştur.

Ülkemizde eğitim alan tüm bireyler gördükleri eğitim- öğretim süresince ilgi ve yeteneklerine göre farklılaştırılmamış müfredat programlarını izlerler. Bu program, bireylere toplum içinde yaşama bilincinin kazandırılması yönünden, demokratik değerlerin geliştirilmesi bakımından son derece faydalı ve vazgeçilmezdir. Fakat biz bu eğitimi uygularken, farklılıkları olan çocukları aynı program, aynı standart içine sokmaya çalışıyoruz. Başka bir deyişle; özel eğitim kapsamına giren ve ortalamadan farklılık gösteren çocuklarımıza standart olan eğitim sistemimiz içinde, uygun ortam ve eğitim sağlayamıyoruz.

İşte ortalamadan farklılık gösteren, özel eğitim kapsamına giren Özel veya Özel Yetenekli çocuklarımıza ve gençlerimize de yeteneklerini geliştirme fırsatı sunamamak, kendilerini ifade edecek eğitim ortamların hazırlayamamak, onların ihtiyaçlarına cevap verememek, eğitim sistemimiz içerisinde kaygı yaratan bir boşluk haline gelmiştir.

Bu noktalardan hareketle kurulan, Bilim ve Sanat Merkezleri; Okul öncesi, İlköğretim ve Ortaöğretim çağındaki öğrencilerin Özel Yeteneklerini geliştirerek, bilimsel düşünce ve davranışlarla estetik değerleri birleştiren, üretken, problem çözen, iletişim becerilerini bilen ve uygulayan, ruh sağlığı yerinde bireyler haline gelmelerini; bu öğrencilere özel eğitim aktiviteleri yoluyla sağlayan bir eğitim kurumudur.

Eğitimde iyileştirme, sürekli yenilik ve bunların sentezi olan kalite ile sürekliliği sağlamak, ülkemiz için artık geri dönülmez bir amaç olmuştur. Günden güne çoğalmakta olan tüm Bilim ve Sanat Merkezlerinin hedefi: Erken, zevkli, pek çok duyuya hitap eden zenginleştirilmiş bir eğitim ile; özgür ama bir o kadar da sorumlu bir ortamla, hepimizin ama özellikle çocuklarımızın içindeki yaratıcılıkla tanışmak, onu beslemek ve büyütme, onun coşkusuyla yaşamak ve yaratmaktır.

Varlığımız, çocuklarımızın gözlerindeki kendilerini ifade edebildikleri ortamı bulduklarını hissettiren mutluluk pırıltılarıyla şenleniyor ve anlam kazanıyor.

Çocuklarımızı ve gençlerimizi çağdaş topluma hazırlama sürecinde en önemli etken eğitimidir. Eğitim, bireyin kendisine, ailesine, topluma, milletine ve insanlığa olan vazifelerini yerine getirebilmede beden ve şuur kabiliyetlerini geliştiren, terbiye ve öğretim faaliyetidir.

Eğitim bir sorumluluktur. Bu sorumluluk, ancak eğitim-öğretim süreçlerini iyi değerlendiren bilinçli beyinlerle anlam kazanır. Aile-Merkez bütünlüğündeki sorumluluklarımızın kalitesi ise çocuklarımızın kişiliklerinde yansımaları bulur. Ancak o zaman evreni algılayabilen, yorumlayabilen, yaratıcılıklarını ortaya koyabilen, çevresine karşı duyarlı; uygar, laik, özgür ve eleştirel düşünebilen bireyler yetiştirebiliriz.

Her çocuğun içinde gizli bir yetenek olduğunu kabul edip, bunu matematik mi, müzik mi yoksa spor mu olduğunu araştırmak her anne-babaya, her öğretmene düşen birinci görevdir. Çünkü bireyin iyi eğitilmesi, mutlu ve başarılı olması bu hazinenin zamanında bulunup, geliştirilmesine bağlıdır.

Bireylerin başarılı bilim adamı, iş adamı veya sanatçı olmaları için Özel Yetenekli olmaları gerekli ama asla yeterli değildir. Özel Yetenek, başarıyı etkileyen diğer faktörlerle birleştiği zaman bir güç kaynağı haline dönüşür.

Bireyin gelişimi ve eğitimi süresi içinde, üst düzeyde bulunan gereksinimi yeterince doyurulmadıkça, içindeki yaratıcılıkla tanışmak mümkün olamayacağı gibi ilgi ve güveni de olmaz. Eğer Özel Yetenekli öğrencilerin, bu potansiyelleri uygun şekilde geliştirilip, yönlendirilebilirse, başarılı birer fert olarak ülkemize ve insanlığa önemli hizmetlerde bulunabilirler. Aksi halde kendisi ile barışık olmayan, aile ve toplum için “SORUNLU GRUP” haline dönüşmeleri ihtimali oldukça yüksektir.

Bilim Sanat merkezinde öğrencilere, onların özel öğrenme ihtiyaçlarına cevap verecek zenginleştirilmiş bir müfredat uygularken, sosyal ve duygusal gelişiminin de bir bütünlük içerisinde ele alınmasına gereken önem verilmektedir. Türk Milli Eğitim Sistemi içinde ayrıcalıklı bir yeri olan Merkezimizde uygulanan Destek Eğitim Programlarıyla öğrencilerimizin iletişim becerilerini bilen ve uygulayan, mutlu, kendine yetebilen, aydın, sosyal yönü ve öz güveni gelişmiş, dürüst, yurtsever bireyler olarak gelişmelerini amaçlanmıştır.

Bu hedefleri yaşama geçirecek olan eğitim-öğretim kadrolarımızı oluşturan öğretmenlerimiz; alanlarında yetkin, öğrencilerin kişilik ve sosyal gelişimlerinde rehber olabilen ve iletişim becerileri gelişmiş, meslektaşları ile işbirliğine önem veren, eleştirilere, önerilere vb. görüşlere açık, mesleki gelişim sürecinde kendini yenileyebilen bireylerdir.

Bilim Sanat merkezlerde öğrenciler uyum, destek eğitimi, bireysel yetenekleri fark ettirme, özel yetenekleri geliştirme ve proje üretimi/yönetimi alanlarında düzenlenmiş eğitim programlarına alınır. Özel yetenekli öğrencilerin kendi potansiyellerini anlamaları, kendilerine ve topluma katkıda bulunabilmeleri için normal okullarda verilen eğitimin ötesinde farklılaştırılmış bir eğitim programı sunan bilim ve sanat merkezleri, 80 ilde 113 BİLSEM ile hizmet vermektedir.

2.3.1. Bilim ve Sanat Merkezleri (BİLSEM)

1996 yılında Milli Eğitim Bakanlığı Özel Eğitim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğünün “İlköğretim Çağı Öğrencilerinin Özel Yeteneklerini Geliştirme Projesi” ile başlayan çalışmalar sürdürülmüştür. Daha sonra Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın 25.10.2001 tarih ve 012648 salı karararı ile “Milli Eğitim Bakanlığı Bilim ve Sanat Merkezleri Yönergesi” yürürlüğe konularak konu, mevzuatı olan bir uygulama haline getirilmiştir(Akt: Yeşilova, 1997).

1993 yılında geliştirilen ilk bilim ve sanat merkezi Ankara'da açılmıştır. Sonrasında İstanbul, İzmir, Bayburt ve Denizli illerinde pilot uygulama devam ettirilmiştir.

2.3.2. Öğrenci Seçimi

Bakanlıkça belirlenen tanılama yaşı veya sınıf seviyesi esas alınarak ve genel zihinsel yetenek, görsel sanatlar ile müzik alanlarında özel yetenekli olduğu düşünülen öğrencilerin BİLSEM'lere aday gösterilmesi ile ilgili iş ve işlemler, Bakanlıkça yayımlanan tanılama takvimi doğrultusunda yürütülür.

Genel zihinsel yetenek alanında Bakanlıkça belirlenen tanılama yaşı veya sınıf seviyesi dışında aday gösterilen öğrenciler, rehberlik ve araştırma merkezlerince özel yetenekli olarak tanılananlar il özel eğitim hizmetleri kurulu kararı ile destek eğitim odası hizmetinden faydalanır.

Görsel sanatlar ve müzik yetenek alanlarında Bakanlıkça belirlenen tanılama yaşı veya sınıf seviyesi dışında aday gösterilen öğrencilerin başvuruları, il tanılama sınav

komisyonuna yapılır. İl tanılama sınav komisyonu tarafından görsel sanatlar ve müzik yetenek alanında özel yetenekli olarak tanılananlar, destek eğitim odalarından faydalanır. Tanılama takvimi süreci içerisinde, grup taramasında belirlenen ölçütte ya da üzerinde performans gösteren öğrencilerin listesi Bakanlıkça il tanılama sınav komisyonuna gönderilir. İl tanılama sınav komisyonu tarafından Bakanlıkça belirlenen ölçütler doğrultusunda, objektif ve standart ölçme araçları ile öğrencilerin bireysel incelemesi yapılır.

2.3.3. Öğretmenlerin Önemi ve Seçimi

BİLSEM'e öğretmen seçimi Millî Eğitim Bakanlığı İnsan Kaynakları Genel Müdürlüğü ile Genel Müdürlük tarafından belirlenen atama ölçütleri doğrultusunda yayımlanan kılavuz hükümlerine göre Bakanlıkça yürütülür. BİLSEM'de verimliliğin ve kalitenin artırılması amacıyla her eğitim ve öğretim yılında alanlar bazında öğretmenlere ve yöneticilere Bakanlıkça yılda en az bir kez hizmet içi eğitim, seminer veya kurs düzenlenir.

2.3.4. Bilim ve Sanat Merkezlerinde Yönetici ve Önemi

Üstün zekâlı ve yetenekli öğrencilerle çalışmak, mesleki yeterliklerin yanı sıra, bazı karakter özelliklerinin de bulunmasını gerekli kılmaktadır. Üstün zekâlı ve yeteneklilerin eğitim kurumlarının yöneticileri, bazı farklı ve önemli sorumluluklara sahiptir. Bunlardan bazıları; okul politikalarını geliştirmek, komite toplantılarına başkanlık etmek, tanılama programlarını organize etmek, geliştirmek ve değerlendirmek, öğretmenlerin profesyonel gelişimlerine katkıda bulunmak, kültürel eğitimlerde personeli yetiştirmek, ebeveynlerle birlikte hareket etmek, bilgiyi yaygınlaştırmak ve danışmanlık yapmaktır.(Whitfield Devlet Okulu üstün zekâlılar program politika ve uygulama planı, 2008).

Okul yöneticileri; okul yapısı, müfredat ve öğretimsel uygulamalar ve öğretmenlerin çabalarını etkileyen profesyonel gelişim ile ilgili liderlik kararları almaktadırlar. Okul müdürlerinin yönetim tarzı ve kurumsal kararları, öğretmenlerin öğretimsel uygulamalarını etkileyebilmektedir.

2.4. İlgili Araştırmalar

Birçok araştırma bulguları, öğretmenlerin, işbirliği içinde planlama yapmanın eksikliğinin programı farklılaştırmak için gayret göstermelerine engel olduğunu göstermektedir (Maguire, 2008). Üstün zekâlı ve yeteneklilerin eğitimi ile ilgili öğretmen uygulamalarının denetimi ve yönetsel desteğin etkisi üzerinde çok az araştırma bulunmaktadır ve bu araştırmaların çoğu, öğretmenlerin, yeni öğretimsel etkinlikleri uygulama ve öğretimi üstün zekâlılar için farklılaştırma becerisi üzerinde yönetsel desteğin olumlu bir etkisi olduğunu göstermektedir (Cortina, 2011).

Üstün zekâlı ve yetenekliler alanında görev yapan yöneticiler, öğretmenlerin, eğitim uzmanlarının, ebeveynlerin danışmanlığında düzenli olarak programları değerlendirmeli, okul politikalarını geliştirmeli ve uygulamalı, eğitimcilere profesyonel gelişim imkânı sunmalı, programlara, uzmanlığa, etkinliklere ve bilgiye erişimi artırmak için okul içi ve dışı işbirliğini artırmalı, toplumu dahil edip desteğini alarak okul kapasitesini artırmalı, okul yıllık planlarına ve operasyonel planlara özel stratejiler dahil ederek üstün zekâlı ve yetenekli öğrencilerin öğrenme ihtiyaçlarını karşılamaya çalışmalıdır (Queensland üstün zekâlılar programı, 2012).

Başarılı bir üstün zekâlı ve yetenekliler eğitim programlarının yöneticilerinin mükemmeli hedefledikleri, ulusal standartlarla örtüşen hedefler koydukları, konferanslara katılarak güncel bilgiyi takip ettikleri görülmektedir. Bu yöneticiler, farkındalığı artırmak ve sistematik değişiklikler yapmak için hedefler koymakla sorumludurlar (Van Tassel-Baska, 2008). Eğitim lideri olarak ilerlemenin anahtarı eğitimin kendisinde bulunmaktadır. Bununla birlikte, öğrenmeyi merkeze alan yöneticiler öğrenmekten ve bilginin peşinde koşmaktan zevk alan, bunu büyük bir enerjiyle sürdüren kişilerdir. Bu durum onların hata yapmayan insanlar olmalarını gerektirmez fakat, yaşam boyu öğrenme modelleri, yöneticilerin, hataları diğer eğitim çalışanlarıyla paylaşmalarını gerektirmektedir (Can, 2007).

Bilim ve Sanat Merkezi yöneticisi, eğitim ve öğretim programlarını yönetirken: dersler ve konular arasında bütünlük olmasına, sistematik bir sıra ve bütünlüğün korunmasına, temel amaç ve hedeflerin geliştirilmesinde koordinasyon ve bütünlük sağlanmasına dikkat etmelidir. Bilim ve Sanat Merkezleri Yönergesi'nde (Tebliğler Dergisi, 2007), müdür; kanun, tüzük, yönetmelik, yönerge, emir ve programlara uygun olarak merkezlerin amaç ve ilkeleri doğrultusunda yönetilmesinden, değerlendirilmesinden, geliştirilmesinden ve işleyişinden sorumludur ve üstün zekalı ve yetenekli öğrencilerin bilişsel, duyuşsal, devinişsel ve sosyal gelişimini destekleyen tedbirleri alır denmektedir.

Üstün zekâlı ve yeteneklilerin eğitim programlarının geliştirilmesi, bu özel bireyleri yaşamlarında anlamlı farklılıklar yaratacak özellikler edinmeleri açısından da gereklidir. Mai Minh (2009)'e göre üstün zekâlı ve yetenekli öğrenciler uluslararası ödüller almalarına ve dünya çapındaki prestijli üniversitelerde burslar kazanmalarına rağmen, eleştirel düşünme, araştırma ve problem çözme becerilerinden yoksundurlar. Hızla değişen dünyada bu beceriler çok önemlidir. Eğer bu öğrenciler gelecekte bilim adamları olacaklarsa bu beceriler gelecekteki kariyerleri açısından gereklidir. Buna ek olarak hayatlarının herhangi bir alanındaki yüksek başarılarla ulaşabilmeleri için bu kazanımlarla donatılmaları gerekir (Mai Minh, aktaran Nguyen, 2011).

Bilim ve Sanat Merkezlerinde ulaşılmaya hedeflenen amaçlar arasında öğrencinin belirlenen kazanımları edinmesi de olmalıdır. Programları tamamlayıp, merkezden kazanımlarla ayrılan üstün bireyler, Bilim ve Sanat Merkezlerindeki eğitimin ne kadar başarılı olduğunun bir temsilcisidir. İşte bu sebeple, merkez müdürü öğretim programlarını en iyi nasıl yöneteceğini tespit etmelidir. Bilim ve Sanat Merkezi müdürünün öğretimsel lider olmasının önemi bu noktada ortaya çıkar.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evreni, örnekleme, araştırmada kullanılan veri toplama aracı verilerin toplanması, temaların oluşturulması ve yorumlanması ilgili açıklamalara yer verilmiştir.

3.1 Araştırmanın Modeli

Araştırmada “nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması modeli” kullanılmıştır. Nitel araştırma desenlerinden biri olan durum çalışmasında, bir veya birkaç duruma ilişkin etkenler bütüncül bir yaklaşımla araştırılır ve ilgili durumu nasıl etkiledikleri ve ilgili durumdan nasıl etkilendikleri üzerine derinlemesine araştırma yapılır (Yıldırım, 2006). Özel durum çalışmaları ile karşılaştırıldığında etnografik çalışmalarında aynı kültürü paylaşan bir topluluk bir durum olarak nitelendirilebilir. Fakat etnografik çalışmalarındaki amaç belirli bir durum üzerinden hareket ederek problemi ya da durumu anlamaktan ziyade, kültürün nasıl bir etki yarattığını ortaya koyulmasıdır. Merriam nitel durum çalışmalarını “ bir örneğin, olgunun veya sosyal birimin, yoğun, bütüncül bir biçimde tanımlanması ve analizi” olarak ifade etmiştir (Merriam, 1988, s.21 akt. Merriam, 1998, s.27).

Bu araştırmada, Denizli ilinde merkezde bulunan Nezihe-Derya Baltalı Bilim Sanat Merkezinde görev yapan okul yöneticisinden beklenen liderlik davranışlarına ilişkin görüşler aynı kurumda görev yapan öğretmenlere anket uygulanarak belirlenmeye çalışılmıştır.

3.2.Evren /Örneklem

Araştırmanın evrenini 2016/2017 eğitim-öğretim yılında Denizli ili merkezinde bulunan Nezihe-Derya Baltalı Bilim Sanat merkezine görev yapan toplam 19 öğretmenden oluşmaktadır. Örneklem evrenin tamamından oluşmaktadır. Katılımcıların demografik özellikleri tablo 1.'de belirtilmiştir.

Tablo 1 Katılımcılara ait demografik bilgiler

Demografik Değişkenler	N	%
<i>Cinsiyet</i>		
Kadın	7	37
Erkek	12	63
Toplam	19	100
<i>Kıdem</i>		
5 yıldan az	0	0
6-10 yıl arası	1	5
11-15yıl arası	12	63
16 yıldan fazla	6	32
Toplam	19	100
<i>Öğrenim</i>		
Eğitim Fakültesi	11	58
Eğitim Enstitüsü	0	0
Lisans Üstü	7	37
Diğer	1	5
Toplam	19	100

Katılımcıların demografik değişkenlerin çoğunluğunun erkek, kıdem yılının 6-10 yıl arası ve lisans eğitim fakültesi mezunu oldukları görülmektedir.

3.3. Verilerin Toplanması

Anket 2017 Mayıs ayının ikinci haftası araştırmacı tarafından uygulanmıştır. Anket uygulamasına başlamadan önce okul rehber öğretmenine gösterilmiş ve uzun teneffüste öğretmenlerin öğretmenler odasında toplanılması istenmiştir. Öğretmenler odasında toplanan öğretmenlere anket dağıtılmış ve bölümlerle ilgili tek tek açıklama da bulunulmuştur. Anket ve anketin dolduruşuyla ilgili sorular yanıtlanmıştır. Öğretmenlere anketi bir sonraki teneffüste toplanacağı belirtilmiştir. Anket doldurma işlemini bitiren öğretmenlerin anketleri rehber öğretmeni odasına bırakmaları istenir. Bütün öğretmenler istekle anketi doldurmuş ve anketin uygulanışıyla ilgili bir sorunla karşılaşılmamıştır.

3.3.Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması

Araştırmacı sorulara verilen cevaplar doğrultusunda her bir soru için temalar çıkarmış, verilerin yorumlanmasında bu temalardan yararlanılmıştır.

<p>1.Bilim ve Sanat Merkezi Yöneticilerinin kurumun vizyonu, misyonu ve eğitsel amaçları gerçekleştirmede katkısı nasıl olmalıdır?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Yenilikçi anlayışa sahip olmak • Farklı Fikirlere karşı hoşgörülü olmak • Paydaşları Bilmek • Yol göstericilik • Donanımlı olmak • Lider-Katılımcı olmak • Gelişime açık olma • Özgün Düşünceyi desteklemek • Çevre ile işbirliği yapmak
<p>2.Bilim ve Sanat Merkezi Yöneticileri, öğretmenlerin gelişimi için ne gibi çalışmalar yapmalıdır?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Fikir alış-verişi yapmalıdır • Çalıştay-Seminer-Kongre- Hizmet-içi seminerleri onaylamalıdır • Üniversite işbirliğini desteklemelidir • Başarıyı ödüllendirmelidir • Proje ve yarışmalarda öğretmeni desteklemelidir • Sosyal aktiviteler düzenlemelidir
<p>3.Bilim ve Sanat Merkezi Yöneticilerinin kurumun işleyişindeki kanun, yönetmelik, tüzük gibi uygulamalarda bilgi ve yeteneği nasıl olmalıdır?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mevzuata hakim olmalıdır • Net –Pratik kararlar alabilmeli • Yeniliği takip etmelidir. • Uygulamada esnek olmalıdır. • Personeli tehdit etmemelidir.
<p>4.Bilim ve Sanat Merkezi Yöneticilerinin liderlikte güç kullanımı (ödül gücü, zorlayıcı güç, yasal güç, uzmanlık gücü, karizmatik güç) sizce nasıl olmalıdır</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Dengeli güç kullanılmalı • Uzmanlık gücünü tercih etmelidir. • Ödül gücünü tercih etmelidir • Takım çalışmasına yatkın olmalıdır. • Çalışkan-başarılı olmalıdır.

	<ul style="list-style-type: none"> • Destekleyici olmalıdır. • Samimi olmalıdır. • Adil ve güven verici olmalıdır.
5.Bilim ve Sanat Merkezi Yöneticilerinin sizce demokratik kurallara uyumu nasıl olmalıdır?	<ul style="list-style-type: none"> • Adil ve esnek olmalıdır. • Objektif olmalıdır. • Beyin fırtınasını uygulamalıdır. • Motive edici olmalıdır. • Pozitif yaklaşıma sahip olmalıdır.
6.Bilim ve Sanat Merkezi Yöneticilerinin öğrencilerin başarısı için ne gibi çalışmalar yapmalıdır?	<ul style="list-style-type: none"> • Proje çalışmaları desteklenmelidir. • Malzeme ihtiyaçları giderilmelidir. • Sosyal aktiviteler çoğaltılmalıdır. • Öğrenci-Veli-Öğretmen iletişimi olmalı • Personele Ödül vermelidir. • Tanıtımı artırmalıdır.
7.Bilim ve Sanat Merkezi Yöneticilerinin Bilimsel projelere ve olimpiyatlara katılmadaki etkinliği nasıl olmalıdır?	<ul style="list-style-type: none"> • Maddi destek bulmalıdır. • Etkinlikler Yönlendirici-özendirici olmalıdır. • Malzeme-materyal ihtiyacı karşılanmalıdır. • Öğretmenler desteklenmek için ödüllendirmek. • Tanıtımlar yapılmalı • Farklı etkinlikler ile katılım sayısı artırılmalı.
8. Bilim ve Sanat Merkezi Yöneticilerinin kurumun fiziki şartlarının iyileştirilmesi için neler yapmalıdır?	<ul style="list-style-type: none"> • Üst makamlar bilgilendirilmelidir. • Gelir getirici faaliyetler uygulanmalıdır. • Sponsor bulmalıdır. • Veli işbirliği yapılmalı.
9.Bilim ve Sanat Merkezi Yöneticilerinin	<ul style="list-style-type: none"> • Öğretme-öğrenci-veli katılmalıdır

sosyal aktivitelere katılımı sizce nasıl olmalıdır?	<ul style="list-style-type: none">• Gösterişli olmalıdır.• Tanıtım iyi olmalıdır• İletişim becerileri artırılmalıdır.• Sergi-konferans-konser-fuar düzenlenmelidir.• Öğretmen ile işbirliği sağlanmalıdır.
10.Bilim ve Sanat Merkezi Yöneticilerinin veliler ve çevreyle ilişkileri nasıl olmalıdır?	<ul style="list-style-type: none">• İletişim becerisi güçlü olmalıdır• Veli iletişimi sağlam olmalıdır• Dışa dönük olmalı.• Sponsorları çok olmalıdır.• Sosyal aktivite düzenlemelidir.• Tanıtımlara özen göstermelidir.

3.4.Temaların Yorumlanması

Katılımcıların açık uçlu sorulara verdikleri cevaplar yorumlanarak temalar oluşturulmuş ve yorumlanmıştır.

1. Bilim ve Sanat Merkezi Yöneticilerinin kurumun vizyonu, misyonu ve eğitsel amaçları gerçekleştirilmede katkısı nasıl olmalıdır? Soruna Katılımcı 1 cevabı “Adil, dengeli ve olgun olması kurumun misyonunu, vizyonunu ve eğitsel amacını gerçekleştirilmede katkısı olur”. Katılımcı 7’nin birinci soruya verdiği cevap “İç ve dış paydaşlarla sürekli iletişim halinde bulunarak vizyon, misyon ve eğitsel amaçları belirlemelidir”. Katılımcı 11’inci cevabı “Ulusal ve evrensel değerlere sahip ve özgün düşünebilme yeteneği olmalı. Üniversitelerle, Stk’larla üst düzey yöneticilerle ve basın-yayın kuruluşları ile işbirliği içinde olmalı”. Katılımcı 13’ün cevabı “ Öncelikli olarak kendini geliştirmeli. Kurumun amaçlarına hakim olmalı (bilgi anlamında).Bu amaçlar doğrultusunda hareket edebilmek için öğretmen, öğrenci ve velileri yönlendirebilmeli”. Katılımcı 14’ün cevabı “ Kurumdaki öğretmenlere ve çalışanlara yol gösterici olmalıdır.”
2. Bilim ve Sanat Merkezi Yöneticileri, öğretmenlerin gelişimi için ne gibi çalışmalar yapmalıdır? Sorusuna Katılımcı 3 cevabı “Bilimsel ve sanat gelişmeleri takip edilmelidir. Bilimsel ve sanatsal faaliyetlere öğretmenin katılımı sağlamalıdır. Öğretmenlerin tespit ettikleri eksiklere kaynak sağlanmalıdır”. Katılımcı 5 cevabı “ Hizmetiçi çalışmalar, kamplar, yaz kampları, Bilsem resim, müzik, fizik, fen gibi bütün alanlardan zümre toplantıları ve uzmanlarla toplantılar”. Katılımcı 10 cevabı “Öğretmenlerin başarıları ödüllendirilmeli, çalışmalarını desteklemelidir.” katılımcı 12 cevabı “Yapılacak olan seminer, kongre, konferans vb. çalışmaları takip edip bunlarla ilgili bilgiler öğretmenlere aktarılmalı ve alanla ilgili olanlara katılımını sağlamalı. Diğer Bilsemlele sürekli irtibat halinde olmalı ve yapılan çalışmalar hakkında öğretmenleri bilgilendirmeli. Gerekli yazılı, görsel materyalleri ve ders araç-gereçlerin teminini sağlamalı” Katılımcı 19 cevabı “Çalışan öğretmenlerin aşk ve şevklerinin artması adına desteklemeli, yeri geldiğinde de küçük sözlü veya yazılı ödüllendirmelidir. Çalışmayan arkadaşlarla da birebir ilgilenecek aksiyon haline getirmelidir. İlgiyle de aksiyon kazanmayan öğretmeni farklı birimlere yönlendirmek”

3. Bilim ve Sanat Merkezi Yöneticilerinin kurumun işleyişindeki kanun, yönetmelik, tüzük gibi uygulamalarda bilgi ve yeteneği nasıl olmalıdır? Katılımcı 3 cevabı “ Tam bilgi sahibi olmalıdır. Eksik olduğu hususlarda gurura kapılmadan (müdürlük gururu) bilgi sahibi öğretmen, öğrenci ve veliden çekinmeden sorup, danışıp bilgi sahibi olmalıdır. Bu konuda alçak gönüllü ve hoşgörülü olmalıdır” Katılımcı 4 cevabı “Bilgi ve donanımı yüksek olmalıdır” Katılımcı 6 cevabı “Bütün çalışmaları kanun, tüzük, yönetmelik uygulamalarına uygun olması gerektiği için çalışmaları ivedilikle planlanıp uygulamaya konulması için bu konulardaki açık kapı ve esneklikleri iyi bilmeli ve uygulayabilme yeteneği olmalıdır”. Katılımcı 18” Şu an yürürlükte olanları bilmeli bunun yanı sıra Bilsem ile ilgili yapılacak olan değişiklikleri takip etmelidir. Olumsuz değişikliklerinde yürürlüğe girmemesi için gerekli bürokratik çalışmaları yapmalıdır.
4. Bilim ve Sanat Merkezi Yöneticilerinin liderlikte güç kullanımı (ödül gücü, zorlayıcı güç, yasal güç, uzmanlık gücü, karizmatik güç) sizce nasıl olmalıdır? Katılımcı 4 “Performans değerlendirme yaparak ödüllendirme ,teşvik yada yönlendirme yapabilir. Gerekli olan her yerde bu güçleri kullanmalıdır. Ben değil biz bilincinde olduğu sürece güç kullanımında sorun yok” Katılımcı 8 Öğretmenlere karşı uzmanlık gücü ve yasal gücü olmalı. Öğrencilere karşı ödül gücü, velilere karşı karizmatik güce sahip olabilir”. Katılımcı 10 “dengeli güç” katılımcı 13 “Güzelliklerin artması için ödül gücünü kullanmalı. Zorlayıcı, yasal güç en son kullanılacak güç olmalıdır. Katılımcı 16 “Ödül ve uzmanlık güçleri” Katılımcı 18 “Bütün bunların kullanmanın yanında dönüşümcü lider, takım çalışması ile hareket eden bir lider olmalıdır”.
5. Bilim ve Sanat Merkezi Yöneticilerinin sizce demokratik kurallara uyumu nasıl olmalıdır? Katılımcı 2 “Bilim ve sanat çok yönlü ve demokratik düşünce sisteminin temelini oluşturur. Bu nedenle yöneticileri demokratik kurallara mutlaka uymalıdır.” Katılımcı 7 “ Çok iyi olmalı, beyin fırtınaları toplantıları düzenlemeli ve ortak çözümler verilmelidir” Katılımcı 13 “Herkes uyguladıkları davranış eşit olmalıdır”. Katılımcı 14 “ Her şey yasalar doğrultusunda çoğunluğun isteği ve onayına göre planlanıp uygulanmalıdır. Bu şekildeki bir çalışma çalışanların motivasyonunu artırır” Katılımcı 19 “ Kendi personeline örnek olacak şekilde hareket etmelidir”

6. Bilim ve Sanat Merkezi Yöneticilerinin öğrencilerin başarısı için ne gibi çalışmalar yapmalıdır? Katılımcı 3 “Bilsem öğrencilerini tanımalıdır. Farklı çalışmalar yapmış yada başarılar kazanmış öğrencileri takdir ettiğini göstermelidir” Katılımcı 7 Araç-gereç malzeme ihtiyaçlarının karşılanmasını sağlamalı. Bilsem öğrencilerini bir araya getirecek ve rahatlamalarını sağlayacak gezi, piknik, seminer vb. planlamalı. Bilsem öğrencilerini motive edecek konuşmalar yapmalı, Aileler ile işbirliği içinde olmalı. Sorunları zamanında tespit edip çözülmesini sağlamalı. Katılımcı 8 “Projeleri takip etmeli, öğretmenleri motive edici toplantılar yapmalı, çalışmalarını yönlendirmeli”. Katılımcı 14 “Velileri eğitim sisteminin içine dahil etmeli. Öğretmenleri güdüleyici faaliyetler yapmalı. Tanıtımı etkili yapılmalı”
7. Bilim ve Sanat Merkezi Yöneticilerinin Bilimsel projelere ve olimpiyatlara katılmadaki etkinliği nasıl olmalıdır? Katılımcı 4 “Yeni fikir projelere açık olabilmeli, bütçe konusunda gerekli desteği sağlayabilmeli” Katılımcı 8 “Öğretmen ve öğrencilerin proje ve olimpiyatlara katılım konusundaki sıkıntılarını mümkün olduğunca gidermeli, yönlendirici ve özendirici olmalı” Katılımcı 13 “Faal olmalıdır, örnek olmalı” Katılımcı 18 “Bu tarz etkinlikleri takip etmeli bütün çalışanları ve öğrencileri teşvik etmelidir” Katılımcı 19 “Güçlü olmalıdır, Başı çekmelidir”
8. Bilim ve Sanat Merkezi Yöneticilerinin kurumun fiziki şartlarının iyileştirilmesi için neler yapmalıdır? Katılımcı 1 “Gerekli birimlerle görüşerek sorunlara anında çözüm üretilmelidir. Fiziki şartlarla ilgili dünya standartları takip edilerek, akademisyenlerden öneriler alarak, kültürel dokumuza uygun, öğrenci ihtiyaçlarını karşılayacak düzeyde olmalıdır” Katılımcı 4 “Okul içinde kaynak oluşturma ve dışarıdan kaynak tespit etme faaliyetleri yürütmelidir. Fiziki şartları iyileştirmek için çaba harcamalıdır ”Katılımcı 5 “ Kermes gibi etkinlikler yapmalı, gelir getirici” Katılımcı 8 “Veliden, hayırseverlerden destek sağlamalı”
9. Bilim ve Sanat Merkezi Yöneticilerinin sosyal aktivitelere katılımı sizce nasıl olmalıdır? Katılımcı 5 “Sosyal olmalı. Sergi, konferans, konser faaliyetleri etkili yapmalı” Katılımcı 9 “Öğrenci-veli-öğretmen-idareci ilişkisini düzenleyerek sosyal aktiviteler yapılmalıdır” Katılımcı 11 “Üst düzeyde olmalı” Katılımcı 14 “ Bütün sosyal aktivitelere bir fiil özellikle öğrencilerle olan çalışmalara/aktivitelere katılmalı. Bu aktiviteler hazırlanırken de aktif bir koordinasyon görevini yürütmelidir”

10. Bilim ve Sanat Merkezi Yöneticilerinin veliler ve çevreyle ilişkileri nasıl olmalıdır?
Katılımcı 9 “ Hayırsever- veli ve üst makamlarla iletişimi çok olmalı” Katılımcı 10
“ Okulun tanıtımını çok iyi yapmalı” Katılımcı 14 “Olumlu, dışa dönük, iletişim becerileri çok iyi olmalı” Katılımcı 18 “Sosyal projeler, kermesler, konser ve bilim fuarları düzenlenip çevre genişletilmeli” Katılımcı 17 “Veli ve çevreyle seviyeli ilişki kurulmalı, öğretmenler ezilmemeli” Katılımcı 19 “ Her türlü basın, internet araçlarını kullanarak yapılan faaliyetleri çevreye bildirmeli.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

1. Bilim ve Sanat Merkezi müdürlerinin, kurum misyon ve vizyonunu, üstün yetenekli öğrencilerin ihtiyaçlarına göre uyarlaması, üstün zekâlıların öğrenme hızına uygun şekilde esnekleştirilmesi ve öğretimsel hedeflerin kurumlara göre belirlenmesi gerektiği belirtilmiştir. Müdürler, Bilim ve Sanat Merkezindeki tüm programları ve etkinlikleri öğrencilerdeki şu kazanımlara göre ayarlamalıdır; Öğrenciler sergi açabilmeli,-müzik dalında bir konser verebilmeli, proje hazırlayabilmeli, zekâ ve yetenek alanının ve kapasitelerinin farkında olmalı, bilimsel araştırma yapmalı, bilgiye ulaşmayı bilmeli, yeni ürün ortaya koymalı, hayal etme becerilerini kazanmış olmalı, ulaşılan bilgilerden yeni kazanımlar elde edebilmeli, kendi kendine öğrenen bireyler olmalı, bilgi olarak, yetenek alanlarındaki bilgiler genel ve ülkemizin milli eğitimin amaçları hakkında bilgi sahibi olmalıdır.
2. Bilim ve Sanat Merkezi müdürleri, öğretmenleri mesleki gelişim olanaklarından, duyuru, yönlendirme ve diğer iletişim yöntemleri ile haberdar ederek kişisel gelişimlerinde öğretmenlere yardımcı olmalıdır. Eğitim programlarının uygulanmasında hazırlanan etkinliklerde veya projelerde başarı gösteren öğretmenleri, ödüllendirerek, yönetim süreçlerine dahil ederek, öğretimsel çalışmalarda ve uygulama sürecinde onların kararına da başvurarak ve diğer öğretmenler arasında açıkça onure ederek değerlendirmelidir.
3. Bilsem müdürleri öğretmenlerin yeni öğretim stratejilerini kullanılması konusunda ise hizmet içi eğitim ve araştırma yoluyla yenilikleri takip etmeleri sağlanarak, öğretmen görüşleri ile ortak karar alarak, yeterli hissettikleri yöntemleri uygulanmasına destek olarak teşvik etmelidir. Müdürler, edindikleri bilgi ve deneyimleri, seminerler ve toplantılar yoluyla paylaşmalıdır. Merkez müdürleri, öğrenci veli ve öğretmen arasındaki paylaşımın Ders dışı paylaşım, periyodik görüşmeler, veli ziyaretleri, yapılan çalışmalara velilerin dahil edilmesi, merkezin misyon ve vizyonunun paylaşılması ile artırabilirler.
4. Öğretmenler, okul müdürlerinin öğretimsel liderlik davranışları arasında, müdürlerin öğretmenlerin desteklenmesi ve geliştirilmesi alt boyutunu ara sıra gerçekleştirdiklerini, okul amaçlarının belirlenmesi ve paylaşılması, eğitim programı ve sürecinin yönetimi, öğretim süreci ve öğrencilerin değerlendirilmesi ve düzenli öğrenme-öğretmen çevresi ve iklimi oluşturma alt boyutlarını ise çoğunlukla gerçekleştirdiklerini belirtmişlerdir.

5. Bir eğitim kurumunda, müdürün yönetsel sorumluluklarının başında, faaliyetlerin uygulanması, takibi, etkililiği ve geliştirilmesi gelmelidir. Bu o kurumun genel başarısına da katkıda bulunacaktır. Eğitimsel açıdan gerekli görülen yeniliklerin ve gelişmelerin takip edilmesi, öğrenme ortamlarının iyileştirilmesi ve yeterli duruma getirilmesi için okul müdürlerinin öğretme-öğrenme sürecindeki eksikliklerle doğrudan ilgilenmesi gereklidir.
6. Eğitim sistemimizde hedeflenen başarıya ulaşmada başlangıç noktası olan okulların etkili ve verimli öğretim ortamları sunması, okul müdürlerinin yönetici yeterliklerinin yanında liderlik becerilerinin de olmasını gerekli kılmaktadır. Müdürlerin liderlik becerilerinden uzman ve demokratik liderlik rollerini başarılı bir şekilde üstlenmeleri, öğretim sürecinin ve öğrencilerin başarısını temel alarak, gelişen ve değişen toplumda, okulların hedeflerine ulaşmalarına yardımcı olacaktır.
7. Bilsen okul müdürünün; zaman, dikkat ve çabasını neyin öğretildiği, nasıl öğretildiği, öğretim teknolojilerinin kullanımı gibi konular üzerinde yoğunlaştırması gerekmektedir. Bu tür talepler yeni bir okul müdürü tipinin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Eğitim yöneticisi yetiştirme alanında köklü devrimsel nitelikte değişiklik yapmayı gerektiren bu durumlara eskinin yönetici anlayışının cevap veremeyeceği, alan uzmanlarının ortak görüşüdür. Artık, bütün alanlardaki sosyal, politik gelişmeler ve özellikle de eğitim alanındaki uygulamalar göstermiştir ki, okul yöneticisi yerine okul lideri ancak bu durumlara yanıt bulabilir.
8. Öğrencilere ileri düzey bilgi ve becerilerin kazandırılabilmesi için fiziki şartlar ve donanım iyileştirilebilir ve belirlenen hedeflere uygun etkinlikler merkez müdürü tarafından incelenebilir.

5.2. Öneriler

5.2.1. Uygulayıcılar İçin Öneriler

Bilsem müdürleri, öğretmenlerin üst düzey performans geliştirebilmeleri için birlikte zaman geçirilen yemek, gezi vb. etkinliklerle kurum kültürü oluşturmaya özen gösterilmesi, kendini biz duygusuyla kuruma bağlayan bireylerin kurumun amaçları ölçüsünde performansına olumlu yansımaya inanılması, olumlu çalışmalarını ödüllendirerek motive etmeye çalışılması, her hafta motivasyon toplantıları yapılması gerektiği görüşündedirler. Müdürler, merkezde takım ruhunun oluşabilmesi için ise; personelin zor günlerinde yanında olarak, informal yapıyı eğitim için yönlendirerek, alınan kararlara katılım sağlayarak, herkesle eşit mesafede durmaya çalışarak ve personel motivasyonunun sağlanması gerekmektedir.

Bilsem müdürleri öğretmen yeteneklerinin artırılması, değişik materyal ve öğrenme araçları kullanımı, üniversitelerle işbirliği, proje çalışmaları, yarışmalar ve geziler düzenlenmelidir. Bilim sanat merkezlerinde daha fazla etkinlik ve deneyler uygulanmalı, yeni ufuklar, yeni hedefler konulup motive edilmeli, yerel özelliklerin tespiti, bir önceki yılın değerlendirilmesi, eğitim programcıları programları hazırlamalıdır. Eğitim ortamları öğrencinin ihtiyacına cevap verecek imkanlarda olmalı, öğrenci kendisinin ve merkezin bir değer olduğunu hissetmeli, üniversiteler, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları merkezlere katkı vermelidir.

Bilim ve Sanat Merkezi müdürlerinin liderlik becerilerinin iyileştirilebilmesi için, hazırlanan öğretim planlarının ve öğretimsel hedeflerin detaylı bir şekilde önce birimler arasında, daha sonra merkez müdürü ile paylaşımı sağlanabilir. Böylece, yapılan etkinlik ve uygulamalar üzerinde görüş alışverişinde bulunularak, düzenlemeler yapılabilir.

Müdürlerin, üstün zekâlı ve yetenekli bireylerin eğitimi alanı ile ilgili akademisyenlerden veya uzmanlardan eğitim almaları sağlanabilir, koçluk ve danışmanlık desteği sunulabilir. Bilsem müdürleri, edindikleri bilgi ve deneyimleri öğretmenler ile toplantılar aracılığı ile paylaşabilir ve böylece öğretmen yeterlikleri artırılabilir

5.2.2. Araştırmalar İçin neriler

Bu alışma Denizli ili Pamukkale ilçesinde yer alan Nezihe-Derya Baltalı Bilim ve Sanat merkezinde görev yapmakta olan öğretmenler ile sınırlıdır. Gelecekte yapılacak çalışmaların kapsamı diğerk illerdeki Bilim ve Sanat merkezlerinde çalışan bütün ğretmen ve idarecilerin katılımı ile genişletilebilir. Bu alışma ile Bilim ve Sanat merkezinde görev alan yöneticilerinden beklenen liderlik davranışları incelenmiştir. Gelecek alışmalar lider davranış türlerinin ğretmen ve okul yöneticilerinin örgütsel bağlılık ve psikolojik güçlendirme algılarıyla ilişkisini, etkisini inceleyebilir. Son olarak bu çalışmada uygulanan açık uçlu sorular toplama tekniği yanında yapılacak çalışmalarda görüşme anket ile veri toplama araçları çoğaltılabilir.

KAYNAKÇA

- Akar, İ., & Uluman, M. (2013). Sınıf öğretmenlerinin üstün yetenekli öğrencileri doğru aday gösterme durumları. *Üstün Yetenekliler Eğitimi Araştırmaları Dergisi*, 1(3), 199-212.
- Akarsu, F. (2001). *Üstün yetenekli çocuklar: Aileleri ve sorunları*. Eduser.
- Ataman, A.(2203). Üstün Zekalı/Üstün yetenekli Çocuklar. Özel Gereksinimli Çocuklar ve Eğitime Giriş. Gündüz Eğitim ve Yayıncılık, Ankara.
- Ataman, A. (2009). Üstün zekâlılar ve üstün yetenekliler. Erişim Tarihi: 15.09.2012, <https://www.anadolu.edu.tr/aos/kitap/IOLTP/1267/unite11.pdf>
- Barutçugil, İ. (2002). *Performans yönetimi*. Kariyer Yayıncılık.
- Cortina, L. (2011). School administrators and the professional learning of general education teachers related to gifted education: A delphi study.
- Dergisi, T. (2007). Bilim ve Sanat Merkezi (BİLSEM) Yönergesi
- Ersoy,Ö. Ve Avcı,N. (2201).Özel Gereksinimi Olan Çocuklar ve Eğitimleri. Özel Eğitim. Ya-Pa Yayınları, İstanbul.
- Erişti, B. (2012). Üstün Yetenekli Öğrencilerin Öğrenme, Öğretme, Öğretmenlik Mesleği ve Öğretmen Özellikleri ile İlgili Görüşleri. *Turkish Journal of Giftedness & Education*, 2(1).
- Gökdere, M., & Ayvacı, H. Ş. (2004). Sınıf öğretmenlerinin üstün yetenekli çocuklar ve özellikleri ile ilgili bilgi seviyelerinin belirlenmesi. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18, 17-26.
- Gökdere, M., & Çepni, S. (2004). Üstün yetenekli öğrencilerin fen öğretmenlerinin hizmet içi ihtiyaçlarının değerlendirilmesine yönelik bir çalışma Bilim Sanat Merkezi örneklemini. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(2).

- Gökdere, M., & Çepni, S. (2005). Üstün Yeteneklilerin Fen Bilimleri Öğretmenlerine Yönelik Bir Hizmet içi Eğitim Uygulama ve Değerlendirme Çalışması. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(3), 271-296.
- Higgins, D. M., Wischmeyer, P. E., Queensland, K. M., Sillau, S. H., Sufit, A. J., & Heyland, D. K. (2012). Relationship of vitamin D deficiency to clinical outcomes in critically ill patients. *Journal of Parenteral and Enteral Nutrition*, 36(6), 713-720.
- Jackson, N.E. & Klein, E.J. (1997). Gifted performance in young children. In N. Colangelo and G.A. Davis (Eds). *Handbook of gifted education*. (2nd edition). Needham Heights, MA: Ally and Bacon.
- Kaya, F. (2015). Öğretmenlerin üstün zeka kavramı ve üstün zekalı öğrencilerin özel gereksinimleri. *Eğitim ve Bilim*, 40(177), 59-74.
- Kim, M. S., & Yeo, S. I. (2014). Comparison of Thinking Styles between Gifted Elementary Students in Science and Invention. *Journal of Korean Elementary Science Education*, 33(3), 558-565.
- Koç, İ. (2016). Üstün Zekâlı ve Üstün Yetenekli Öğrenci Velilerinin Bilim ve Sanat Merkezi'yle İlgili Görüşleri: Bir BİLSEM Örneği. *Üstün Zekâlılar Eğitimi ve Yaratıcılık Dergisi*, 3(3), 17-24
- Korkmaz, M. (2005), Okul Yöneticilerinin Yetiştirilmesi: Sorunlar – Çözümler ve Öneriler *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 25, Sayı 3 (2005) 237- 252
- Levent, F. (2014). Üstün yetenekli çocukları anlamak: Üstün yetenekli çocuklar sarmalında aile, eğitim sistemi ve toplum. 2. Baskı, Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- MEB, (2015). Öğretmen yetiştirme ve geliştirme genel müdürlüğü. <http://oyegm.meb.gov.tr/> adresinden elde edildi.

- MEB, (2013).Üstün Yetenekli Bireyler Strateji ve Uygulama Planı 2013-2017. Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü. <http://mebk12.meb.gov.tr/meb>
- MEB.(2016).Bilim ve Sanat Merkezleri Yönergesi.
- Mertol, H., Doğdu, M., & Yılar, B. (2013). Üstün zekâlı ve yetenekli öğrencilerin sosyal bilgiler dersine ilişkin metaforik algıları. Üstün Yetenekliler Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi (UYAD), 1(3).
- Uzun,M.(2004).Üstün Yetenekliler El Kitabı.Çocuk Vakfı Yayınları,İstanbul.
- Sabuncuoğlu, İ., & Çömlekçi, A. (1997). Üretim Sistemlerinde Benzetim Yaklaşımı İle Akış Zamanı Tahmini Ve Teslim Zamanının Belirlenmesi. MİSAG-77 Projesi, 1407.
- Özarıan, M., & Çetin, G. (2016). Üstün zekâlı ve yetenekli öğrencilerin biyoloji proje çalışmalarına ilişkin görüş ve beklentileri. Üstün Yetenekliler Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi (UYAD), 3(2), 58-83.
- Summak, Ş. Şahin,Ç.(2013). Bilim ve Sanat Merkezi Müdürlerinin Öğretimsel Lider Olarak Öğretimsel Uygulamalar Hakkındaki Görüşlerinin İncelenmesi. Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi , Cilt 9, Sayı 2, Ağustos 2013, ss.1-14.
- Şişman, M. (2010). *Türk eğitim sistemi ve okul yönetimi*. Pegem Akademi.
- Özden, Y. (1999). Eğitimde Dönüşüm-Eğitimde Yeni Değerler, Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- VanTasselBaska,J.& Stanbaugh,T(2005).Challenges and possibilities for serving gifted learners in the regular classroom.Theory Into Practice 44(3), 211-217, Columbus, OH: The Ohio State University.
- Van Tassel- Baska, J., & Stambaugh, T. (2009). Üstün zekâlı ve yetenekli öğrenciler için eğitim programı (Çev. Editörü: Serap EMİR). İstanbul: Bilimsel Açılım Akademik Yayıncılık, 315-333.

Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2006). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Winebrenner,S.(1992).Teaching Gifted Kids in the Regular Classroom.MN:Free Spirit Publishing,Inc.Minneapolis.

Turan, S., Yıldırım, N., & Aydoğdu, E. (2012). Okul müdürlerinin kendi görevlerine ilişkin bakış açıları. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 2(3), 63-76.

Yıldız, H. (2010). Üstün yeteneklilerin eğitiminde bir model olan bilim ve sanat merkezleri (BİLSEM'ler) üzerine bir araştırma. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı, Eğitimin Sosyal ve Tarihi Temelleri Programı, Ankara.

6. Bilim ve Sanat Merkezi Yöneticilerinin öğrencilerin başarısı için ne gibi çalışmalar yapmalıdır?
7. Bilim ve Sanat Merkezi Yöneticilerinin Bilimsel projelere ve olimpiyatlara katılmadaki etkinliği nasıl olmalıdır?
8. Bilim ve Sanat Merkezi Yöneticilerinin kurumun fiziki şartlarının iyileştirilmesi için neler yapmalıdır?
9. Bilim ve Sanat Merkezi Yöneticilerinin sosyal aktivitelere katılımı sizce nasıl olmalıdır?
10. Bilim ve Sanat Merkezi Yöneticilerinin veliler ve çevreyle ilişkileri nasıl olmalıdır?

EK-2

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler	
Adı	Hurşit
Soyadı	ÇALIŞKAN
Doğum Yeri ve Tarihi	Kale 1972
Uyruğu	T.C
İletişim Adresi ve E – Mail Adresi	Nezihe Derya Baltalı Bilim ve Sanat Merkezi Pamukkale DENİZLİ
Eğitim	
İlköğretim	Karaköy İlkokulu – Kale Ortaokulu
Ortaöğretim	Tavas Lisesi
Yükseköğretim (Lisans)	Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Yükseköğretim (Yüksek Lisans)	Pamukkale Üniversitesi
Mesleki Deneyim	
Yıllar	
1996-1998	Muş Malazgirt Şehit Yrb. Refik Cesur İlkokulu Müdür Yetkili Öğretmen
1998-2001	Muş Malazgirt Atatürk İlkokulu Sınıf Öğretmenliği
2001-2003	Zonguldak Himmetoğlu Köyü İlkokulu Müdür Yetkili Öğretmen
2003-2004	Denizli Babadağ Kelleci Köyü İlköğretim Okulu Sınıf Öğretmenliği
2004-2005	Denizli Babadağ Osman Nuri Yılmaz İlköğretim Okulu Sınıf Öğretmenliği
2005-2007	Denizli Babadağ Atatürk İlköğretim Okulu Müdür Yardımcısı
2007-2013	Denizli Babadağ Müşerref Yılmaz İlköğretim Okulu Müdür
2013-2014	Denizli Ressam İbrahim Çallı Ortaokulu Müdür
2014-	Denizli Nezihe Derya Baltalı Bilim ve Sanat Merkezi Kurum Müdürü